

İSLÂM VE BARIŞ^[1] S-l-m kökünden gelen , “İslâm”, barış demektir. İslâm, insanlara Allah'ın sonsuz merhamet ve şefkatinin yeryüzünde tecelli ettiği huzur ve barış dolu bir hayatı sunmaktadır. İnsanların, yeryüzünde öfke, kin, nefret ve şiddetin karşısında merhamet, şefkat, hoşgörü ve barış içerisinde yaşayabilecekleri güzel ahlak ve fazilet kurallarını içerir. Onları hem dünya ve hem de âhirette mutlu etmeyi ilke edinir. Nitekim Cenâb-ı Hak: يَهْدِي بِهِ اللّهُ مَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَهُ سُبُلَ السَّلاَمِ وَيُخْرِجُهُ ممِّنِ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِهِ وَيَهْدِيهِمْ إِلَى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ "Rızasını arayanı Allah onunla barış yollarına gütürür ve onları iradesiyle karanlıklardan aydınlığa çıkarır, selâm(barış) yollarına iletir" (Mâide, 5/16). Kur'ân-ı Kerîmde, barış anlamına gelen “silm” ve “selâm” kelimelerine onlarca ayet-i kerîmede yer verilmiş, barış temel esaslardan biri sayılmıştır. Bnlardan bazlarına burada temas etmekte yarar vardır. Yüce Allâh'ın güzel isimlerinden biri, barış anlamına gelen "selâm"dır. Kur'ân-ı Kerîm'de: هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامَُ "O, öyel bir Allâh'tır ki, ondan başka hiçbir tanrı yoktur. O, mülkün sahibidir, eksiklikten çok uzaktır, barış ve güven verendir.." (Haşr, 56/23) buyurulur. Barış anlamına gelen selam kelimesinin Allah’ın isimlerinden biri olası, İslâm'da barışın önemini ifade etmek bakımından çok anlamlıdır. Bu anlaşıldığı ve özümsendiği zaman İslâm Dininin barışa verdiği önem, daha iyi anlaşılacaktır Yüce Allâh, Kur'an-ı Kerîm'de bütün inananların barışa girmelerini istemiş ve.. يَا أَي ُّهَا الَّذِينَ

14; "İbrahim'e selâm! Dedik" (Saffât, 37/109)
(وَتَرَكْنَا
عَلَيْهِمَا
فِي
الْآخِرِينَ&nbs
p; &1587;َلَامٌ
عَلَى &1605;ُوسَى
&1608;َهَارُونَ "Sonra
gelenler içinde, Musa ve Harun'a selâm olsun, diye (iyi bir nam) bıraktık."
(Saffât, 37/119-120);
(وَتَرَكْنَا
عَلَيْهِ &1601;ِي
الْآخِرِينَ&nbs
p; &1587;َلَامٌ
عَلَى &1573;ِلْ
يَاسِينَ. "Sonra gelenler içinde,
kendisine bir ün bıraktık. "İlyas'a selâm!" dedik." (Saffât, 37/129-130) Yüce
Yaratanın insanları selâmlaması, kulun Rabbi ile münasebetlerinin barış zemini
üzerine oturmuş olduğuna işaret etmesi bakımından son derece anlamlıdır. Özellikle
Kur'an-ı Kerim'de bazı peygamberlerin isimleri belirtilerek onlara Yüce Allâh'ın
barış anlamında olan "Selâm" kelimesiyle hitap etmiş olmasının bu zevatın görevleri
icabı barışa hizmet ettiklerini anımsatarak Yüce Allâh'ın sevdiği insanlar olduğuna da
için işaret etmektedir. Böyelce barışa inanan bir kişiyi sevdigi, Yüce Allâh, onu
selâmlayarak hem kendisine hem de başkalarına bildirmiş olur. Yüce Allâh'a
gönül veren herkesin, Mevlâ'sının sevgisine mahzar olması en büyük
hedefidir.. Müslümanlar, karşılaşlıklarını ve ayrıldıkları zaman "Selâmün
aleyküm" diyerek selâm verir; "aleyküm selâm" diyerek selâm alırlar.
Bu şekilde selâm vermek sünnet ve selâm almak farz olarak genel kabul
görmüştür. Selâm Müslümanların Müslüman
olduğunun bir alameti ve Müslümanların bir şiarıdır. Peygamber efendimiz selâm
vermenin Müslümanların birbiri üzerinde olan hakları olduğunu şöyel
açiklamıştır. &1571;َنَّ
&1571;َبَا
(هُرَيْرَةَ
رَضِي
اللَّهم
عَنْهم &1602;َالَ
سَمِعْتُ
رَسُولَ
اللَّهِ
صَلَّى
اللَّهم
عَلَيْهِ
(وَسَلَّمَ
يَقُولُ
حَقُّ
(الْمُسْلِمِ
عَلَى

الْمُسْلِمِ
خَمْسٌ رَدُّ
السَّلَامِ
وَعِيَادَةُ
الْمَرِيضِ
وَاتِّبَاعُ
الْجَنَائِز
16; وَإِجَابَةُ
الدَّعْوَةِ
وَتَشْمِيتُ
الْعَاطِس
 Ebû Hüreyre "Resûlullâh'i
şöyle söülerken iştittim" dedi: "Müslüman'ın, Müslüman
üzerinde beş hakkı vardır. Bunlar, selâm almak, hastayı ziyaret etmek, cenaze
törenine katılmak, daveti kabul etmek ve hapşırın kimseye 'Allâh, rahmet etsin'
demektir." (Buhârî, Cenâiz, 2, II/70) Böylece barış anlamına gelen
"selâm" kelimesini kullanarak selâmlaşma sadece iki insan arasında cereyan eden bir
olay olmanın ötesinde , iyi bir Müslüman olmak için yapılması gereken bir
kulluk görevi olmaktadır. Dîni bir inancın ve ahlâki bir faziletin gereği olarak
insanlar arasında güzel münasebetlerin tesis edilmesi ve devamının sağlanması,
karşılıklı her türlü maddi menfaatin üzerinde yüksek seviyede bir anlayışın
mahsulü mukaddes bir olaydır. Böyle bir anlayışın göstergesi olarak "barış" bir
Müslüman'ın Müslüman olarak sosyal hayatının ayrılmaz bir
parçası olmuştur. Selâm, yer yüzündeki Müslümanların
birbirleriyle her karşılaşma ve ayrılmalarında binlerce defa tekrarlanmaktadır. Bu şekilde "barış" I,
İslâm, adeta bir “Slogan” haline getirmiştir. Müslümanlar,
selâmlaşarak insanların hasretini çektiği üstün bir gayeye hizmet
etmektedirler. Bu gaye, barışın bütün kâinâta hâkim olmasıdır.
Böylece de İslâm, bütün kâinâta barış getirmeyi amaç
edinen bir dindir. Dünyada olduğu gibi cennettekiler de cennette "Selâm" kelimesini
kullanarak selâmlaşacaklardır. Nitekim Yüce Allâh, şöyle buyurmaktadır:
تَحِيَّتُهُ
05;ْ يَوْمَ
يَلْقَوْنَه
15; سَلَامٌ
وَأَعَدَّ
لَهُمْ
أَجْرًا
كَرِيمًا "Kendisine kavuştuğu
gün, Allâh'in onlara iltifatı, "selâm" dır. Allâh onlara çok değerli
mükâfat hazırlamıştır." (Ahzâb, 33/44)
سَلاَمٌ
عَلَيْكُم
بِمَا
صَبَرْتُمْ
فَنِعْمَ
عُقْبَى
الدَّارِ (Melekler:)

"Sabrettiğinizde karşılık size selâm olsun! Dünya yurdunun sonu (cennet) ne güzeldir! (derler)." (Ra'd, 13/24) Cennet, kin, nefret, şiddet ve adavet yeri değil, barış yurdudur. Orası imtihan yeri değil ödül yeridir. Böyle bir mekanda barış anlamını taşıyan bir kelime ile selâmlaşmanın o yere özgü farklı bir anlamı olması gereklidir. Barış kavramının, görün en dünyayı aşan ve âhirete uzanan geniş bir tatbikat alanına sahip olduğunu ifade etmenin yanında cennete girmeye hak kazandıran güzel amellerin başında "barış"ın geldiği, bundan dolayı şükran vesilesi olarak cennette de aynı özelliğin devam ettirildiği düşünülebilir. Her ne olursa olsun İslâm Dininde "barış" sadece dünyada değil, her iki cihanda da lüzumludur. Yüce Allâh, cennete "Güvenlik ve Barış Yurdu" adını vermiş, cennetin barış yapılarak kazanılabileceğine imada bulunmuştur. Bunun yanında cennetin kendine özgü özelliği itibariyle barış yurdu olarak nitelenmesi, dünyada barışın mahiyetini tanıtmak açisinden da fevkalade önemi haiz bir ifadedir. Kur'an-ı Kerîm'de şöyle buyurulmaktadır:

وَاللّهُ
يَدْعُو
إِلَى دَارِ
السَّلاَمِ
وَيَهْدِي
مَن يَشَاء
إِلَى
صِرَاطٍ
مُّسْتَقِيمِ
13; "Allah kullarını barış yurduna çağırıyor ve O, dileğini doğru yola iletir." (Yunus, 10/ 25)
لَهُمْ دَارُ
السَّلاَمِ
عِندَ
رَبِّهِمْ
وَهُوَ
وَلِيُّهُمْ
بِمَا
كَانُواْ
يَعْمَلُونَ
"Rableri katında onlara barış yurdu (cennet) vardır. Ve yapmakta oldukları (güzel) işler sebebiyle Allah onların dostudur." (En'âm, 6/127) Yüce Mevlâcennete girecek olan kullarının barışı simgeleyen selâm sözüyle selâmnanarak karşılaşacaklarını beyan buyurmaktadır: إِنَّ
الْمُتَّقِينَ
فِي
جَنَّاتٍ
وَعُيُونٍ
ادْخُلُوهَا
بِسَلاَمٍ
آمِنِينَ "Takvâc sahipleri mutlaka cennetlerde ve pınar başlarında olacaklardır. 'Oraya emniyet ve selâmetle girin' (denilir, onlara)." (Hicr, 15/45,46)
ادْخُلُوهَا
بِسَلَامٍ

ذَلِكَ
يَوْمُ
الْخُلُودِ "Oraya
selâ metle girin. İşte bu, ebedi yaüamanın baüsladığı gündür" (Kâf, 50/34)
وَسِيقَ
الَّذِينَ
اتَّقَوْا
رَبَّهُمْ
إِلَى
الْجَنَّةِ
زُمَرًا
حَتَّى إِذَا
جَاؤُوهَا
وَفُتِحَتْ
أَبْوَابُهَ
75; وَقَالَ
لَهُمْ
خَزَنَتُهَا
سَلَامٌ
عَلَيْكُمْ
طِبْتُمْ
فَادْخُلُوه
14;ا خَالِدِينَ
 "Rablerine karüsi gelmekten sakünanlar ise, bölük bölük cennete sevük edilir, oraya varip da kapülüleri bekçiliyor onlara: Selâm size! Tertemiz geldiniz. Artük ebedi kalmak üzere girin buraya, derler." (Zümer, 39/73) ا
لَّذِينَ
تَتَوَفَّاه
15;مُ
الْمَلآئِكَ
77;ُ طَيِّبِينَ
يَقُولُونَ
سَلامٌ
عَلَيْكُمُ
ادْخُلُواْ
الْجَنَّةَ
بِمَا
كُنتُمْ
تَعْمَلُونَ
"(Onlar,) meleklerin, "Size selâm olsun. Yapmüş olduğunuz (iyi) işlere karşılık cennete girin" diyerek tertemiz olarak canlarını aldıkları kimselerdir." (Nahl, 16/32) Yüce Allâh'in kendilerinden razı ve memnun olduğu kimselere vereceği ödül, "Barüs Yolu"nu göstermek olacaktır. Barüs yolu ise insanı dünya ve âhirette mutlu edecek olan İslâm'dir. Böylece Cenabı Mevlâ, İsl’m barüs demek olduğuna işaret etmektedir. Bir ayet-i kerîmede Cenâb-ı Hak:
يَهْدِي بِهِ
اللّهُ مَنِ
اتَّبَعَ

رِضْوَانَهُ
سُبُلَ
السَّلاَمِ
وَيُخْرِجُهُم مِّنِ
الظُّلُمَاتِ
إِلَى
النُّورِ
بِإِذْنِهِ
وَيَهْدِيهِمْ إِلَى
صِرَاطٍ
مُّسْتَقِيمٍ "Rızasını arayanı Allah onunla barış yollarına götürür ve onları iradesiyle
karaklılardan aydınlığa çikarır, dosdoğru bir yola iletir.." (Mâide, 5/16) buyurur.
nbsp; Müslümanların barış anlayışı, barışı sadece inanan insanlarla sınırlı tutmak
değil, aksine onu bütün insanlığa sunmaktadır. Onlar, kendileriyle barışık olmayan
insanlara, bilgisiz hatta inançsız olanlarla bile barışık olduklarını ve kendilerine
güvenebileceklerini söyleyen Yüce Allâh'ın "kulum" diyerek sahiplendiği
insanlardır. Nitekim, Yüce Mevlâ şöyle buyurur:
وَعِبَادُ
الرَّحْمَنِ
الَّذِينَ
يَمْشُونَ
عَلَى
الْأَرْضِ
هَوْنًا
وَإِذَا
خَاطَبَهُمُ
الْجَاهِلُونَ قَالُوا
سَلَامًا "Rahman'ın (has) kulları
onlardır ki, yeryüzünde tevazu ile yürürler ve kendini bilmez kimseler onlara
laf attığında (incitmeksiz) "Selâm!" derler (geçerler)" (Furkan, 25/63) و
َإِذَا
سَمِعُوا
اللَّغْوَ
أَعْرَضُوا
عَنْهُ
وَقَالُوا
لَنَا
أَعْمَالُكَُا
وَلَيْكُمْ
عَلَيْكُمْ
لَا
نَبْتَغِي

الْجَاهِلِينَ "Onlar, boş söz isittikleri zaman ondan yüz çevirirler ve: Bizim işlerimiz bize, sizin işleriniz size. Size selâm(başış) olsun. Biz kendini bilmezleri (arkadaş edinmek) istemeyiz, derler." (Kasas, 28/55)

وَقِيلِهِيَارَبِّإِنَّهَؤُلَاءقَوْمٌلَّايُؤْمِنُونَحْفَاصْفَحْعَنْهُمْوَقُلْسَلَامٌفَسَوْفَيَعْلَمُونَ. "(Resûlüllâh'ın:) Yâ Rabbi! Bunlar, iman etmeyen bir kavimdir, demesine karşı Allah: Şimdilik sen onlardan yüz çevir ve size selâm olsun de. Yakında bilecekler! buyurdu." (Zuhrûf, 43/88, 89) Müslümanlar, kıldıkları her namazın sonunda "es-Selâmu Aleyküm ve rahmetullâh" derler. Orada olan ve olmayan; görün en ve görünmeye varlıklarını selâmlayarak onlarla barışık olduklarını ilan ederler. Namaz ibadetinin bu şekilde bitirilmesi anlamlıdır. Kulun sırf Allâh ile münasebette bulunduğu ibadetini bitirirken diğer yaratıklarla münasebete geçeceği bir zamanda onları selâmlayarak işe başlaması, onun diğer yaratıklara karşı iyi niyetini ifade etmenin yanında barışa ne denli önem verdiğinin bir başka kanıtıdır. Aynı zamanda barışın, ibadet ederken yaşanan manevi duygularla yüklü olgun bir insanın ulaştığı bir hasıla olarak da değerlendirilmesi mümkündür. Çünkü barışı gerçek anlamda yaşamak, yüksek değerlerle beslenip olgunlaşmış olmakla yakından ilgilidir. Bütün bu ve benzeri ayet ve hadislerden çıkacak olan netice özetlenecek olursa denilebilir ki İslâm'in bulunduğu her yerde ve her gönülde barış vardır. Barış gerçek bir Müslüman'ın karakter ve şahsiyetinin simgesidir. Barış, İslâm Dinin kendisidir. Kâinâta bir göz attığımız zaman bütün varlıkların kendi yaratılış gayelerine yönelik ve bununla kayıtlı olarak bir fonksiyon icra ettiklerini görürüz. Bununla birlikte her varlık, kâinâtta var olana denge ve düzenin oluşması ve devam etmesi hususunda kendisine düşen görevi de yapar. Çünkü bu denge ve ahenk, tek bir varlığın veya birkaç varlığın oluşturduğu ve devam ettirdiği bir olgu değil, aksine bütün varlıkların hep birlikte ortaya koyduğu, düzenli, ölçülü, disiplinli ve devamlı bir mesâinin sonucu bir olgudur. Bunu gerçekleştirmek aynı gayeye yönelik işbirliği akıllara durgunluk verecek mahiyettedir. Zira bu birlik ve uyum olmasaydı doğadaki denge ve ahenk sağlanamayacak ve bu, bütün varlıkların sonu olacaktı. Nitekim, Yüce Mevlâ Kur'an-ı Kerîm'de : قُلْأَرَأَيْتُمْ إِنْأَصْبَحَمَاؤُكُمْ

غَوْرًا
فَمَن
يَأْتِيكُم
بِمَاء
مَّعِنٍ "De ki, suyunuz
çekiliverse söyleyin bakalım, size kim bir akar su getirebilir?" (Mülk, 67/30)
buyurur. . Böyelce bütün varlıklar bu ilâhî denge ve ahenge
muhtaç ve bunun temini için birbiriyile uyumlu bir şekilde işbirliği yapmak
zorundadırlar. Buna "Ekolojik Barış" demek mümkündür. Bu barışın ekolojik
denge ve düzenin sağlanması ve devamı için önemi ne ise bütün
yönleriyle insan yaşamının dengeli ve ahenkli olması ve devam etmesi için de
insanların kendileri ve dış dünya ile barışık olmasının önemi odur İslâm, barışın
temini ve devamı için önemli temel kurallar getirmiştir. Bunlardan bir kısmını
şöyel özetlemek mümkündür. 1-Hak ve Hukuka Riayet İslâm, toplumda hak ve hukuka riayet edilmesini ister. İslâm dini ile tanışmış, Kur'an`la kucaklılaşmış
bir Müslüman, haksızlık yapamaz ve herkesin hakkını gözetir. Barışın
sağlanması için karşılıklı olarak hak ve hukuka riayet etmek şarttır. Allâh’ın
Resûlü şöyel buyurur:
الْمُسْلِمُ
أَخُو
الْمُسْلِمِ
لَا
يَظْلِمُهُ
وَلَا
يُسْلِمُهُ
وَمَنْ كَانَ
فِي حَاجَةِ
أَخِيهِ
كَانَ
اللَّهُ فِي
حَاجَتِه ."Mümin müminin
kardeşidir. Ne ona zulüm eder, ne de onu zalimlere teslim eder. Kim kardeşinin
ihtiyacını karşılsa Allâh da onun ihtiyacını karşılar" (Sahih-i Buhârî,
el-Mezâlim ve'l-Gadab, 3, III/98) 2-Adalet ve güzel muamele İnsanların hayatının
dengeli ve düzenli olabilmesi için aralarında eşitliğin sağlanması ve adaletin
gerçekleştirilmesi gereklidir. Barışın sağlanması için bu hususun önemi
büyüktür. İnsanlara karşı farklı muamele yapmak, onlara eşit muamele etmemek,
aralarında adaleti sağlayamamak kin ve nefreti, şiddet ve bir takım tepkileri beraberinde
getirir. Hele vicdanlara hiç hakim olunamaz. Böyelce bir ortamda ise barıştan söz
etmek mümkün değildir. Adalet ve güzel muamele olmaksızın barışı sağlamak
zordur Oysa Cenâb-ı Allâh, adaletli olmayı ve güzel iş yapmayı emretmiştir.
إِنَّ اللّهَ
يَأْمُرُ
بِالْعَدْلِ
وَالإِحْسَاِ
وَإِيتَاء
ذِي
الْقُرْبَى

وَيَنْهَى
عَنِ
الْفَحْشَاء
وَالْمُنكَر
16; وَالْبَغْيِ
يَعِظُكُمْ
لَعَلَّكُمْ
تَذَكَّرُون
14; "Muhakkak ki Allah, adaleti, iyiliği, akrabaya yardım etmeyi emreder, çirkin işleri, fenalık
ve azgınlığı da yasaklar. O, düşünüp tutasınız diye size ögüt
veriyor" (Nahl, 16/90) . 3- Güzel ahlak İslâm, güzel ahlaktan
ibarettir. Bu ahlak, Kur'an ahlakıdır. İnsanın kemali ve dünyanın düzeni güzel
ahlak üzerine kurulmuştur. Barış ortamının oluşması ve yaşaması için güzel
ahlak büyük önemi haizdir. Yüce Allah, her türlü iyiliği emretmiş
bunun yanında kötülük yapmayı; küfrü, fiski, isyani, zulmü,
zorbalığı ve her türlü bozgunculuğu yasaklamış ve bu tür bir eylem içinde
olanları lanetlemiştir. Kur'an'ın getirdiği güzel ahlakla yetişen bir Müslüman,
herkese İslâm'ın öngördügü sevgiyle yaklaşır; her türlü
fikre karşı saygılıdır; olaylar sırasında her zaman üzlaştıracı, gerilimi azaltan, kucaklayıcı, itidalli
davranışlar sergiler. Hülasa barışa hizmet eder. . 5-İnanç ve düşünce
hürriyeti insanların fikir ve ifade özgürlügünü güvence
altına alan İslâm, gerginliğe, anlaşmazlığa sebep olacak işler yapılmasını, insanların serbest
düşüncelerine karşı baskı kurulmasını yasaklamıştır. İnsanların bir dine inanmaya
zorlanması, İslâm'ın özüne ters düşer. Çünkü
İslâm, kişilerin özgür iradeleriyle inanmalarını ve ibadet etmelerini şart koşar.
Yalnız Allâh rızasını temin etmek için hür iradeyle inanmanın ve ibadet etmenin
değeri vardır. Hür iradeye dayalı olmayan inancın ve ibadetin kıymeti yoktur. Yüce
Allâh: لاَ
إِكْرَاهَ
فِي الدِّينِ
قَد
تَّبَيَّنَ
الرُّشْدُ
مِنَ
الْغَيِّ "Dinde zorlama yoktur. Doğru
yanlıştan kesin olarak ayrılmıştır." (Bakara, 2/256) ;
لَّسْتَ
عَلَيْهِم
بِمُصَيْطِر
13; "Onlara 'zor ve baskı' kullanacak değilsin." (Gâsiye, 88/22) buyurur. 6-Hayat
Hakkına Saygılı Olmak ...مَن
قَتَلَ
نَفْسًا
بِغَيْرِ
نَفْسٍ أَوْ
فَسَادٍ فِي
الأَرْضِ
فَكَأَنَّمَ

75; قَتَلَ
النَّاسَ
جَمِيعًا
وَمَنْ
أَحْيَاهَا
فَكَأَنَّمَ
75; أَحْيَا
النَّاسَ
جَمِيعًا "...Kim bir nefsi, bir başka
nefse ya da yeryüzündeki bir fesada karşılık olmaksızın (haksız yere)
öldürürse, sanki bütün insanları öldürmüş gibi olur.
Kim de onu (öldürülmesine engel olarak) diriltirse, bütün insanları
diriltmiş gibi olur." (Mâide, 5/32) 7-Şefkatlı Ve Merhametli olmak
ثُمَّ كَانَ
مِنَ
الَّذِينَ
آمَنُوا
وَتَوَاصَوْ
75; بِالصَّبْرِ
وَتَوَاصَوْ
75;
بِالْمَرْحَ
05;َةِ.
أُوْلَئِكَ
أَصْحَابُ
الْمَيْمَنَ
77;ِ.. "Sonra iman eden, birbirlerine sabrı tavsiye eden, birbirlerine merhameti tavsiye
edenlerden olmaktadır. İşte bunlar, sağdakilerdir." (Beled, 90/ 17-18) 8-Affedici olmak Allah affedici
olmayı emretmiştir. "Affedicilik" kavramı, İslâm dininin temel kaidelerinden birini oluşturur.
Gerçek anlamda Müslümanlara mahsus olan affedicilik, Kur'an'ın emrettiği
doğrultuda uygulandığı zaman bütün dünyaya barış ve esenlik getirir. Kur'an-ı
Kerim'de: خُذِ
الْعَفْوَ
وَأْمُرْ
بِالْعُرْفِ
وَأَعْرِضْ
عَنِ
الْجَاهِلِي
06;َ "(Resûlüm!) Sen af yolunu tut, iyiliği emret ve cahillerden yüz
çevir." (A'raf, 7/199) buyurulur. Savaş Son Çaredir. Hz. Peygamber efendimiz Mekke
devrinde İslâm'a davet etmeye başlamasıyla birlikte çeşitli sıkıntı ve zorluklarla karşı
karşıya gelmiştir. Onun davetini kabul edip İslâm'a giren ashabı da sırf inançarılarından
dolayı ciddi sıkıntılara maruz bırakılmışlardır. Bazılarına işkence edilmiş,
öldürülmüş; bir kısmı Habeşistan'a hicret etmek zorunda kalmıştı. Bu
insanlar, inançarılarından dolayı kendilerine düşman olan müşriklerin yaptıkları eza
ve cefaya aynı şekilde karşılık vermek için Hz. Peygamber(s.a.v.)den izin istemişlerdir.
Ancak henüz Yüce Allâh tarafından savaşa izin verilmemiş olmasından dolayı bu
izni alamamışlardır. Müşrikler yaptıkları işkence, eza ve cefalarını Hz. Peygamber efendimizi

öldürmeye karar verecek kadar ileri götürdüler. Hz. Peygamber efendimiz, yine savaş yoluna baş vurmadı ve Medine'ye hicret etti. Müşrikler durmadılar. Etraftaki kabileleri kışkırttılar ve Hz. Peygamber efendimizin İslâm'a davetine engel olmak ve onu öldürmek hususunda birleştiler. Artık Yüce Mevla da savaşa izin verdi. Mekke devrinde dinlerini rahatça yaşamalarına izin verilmemiş onlar ağır işkencelere maruz bırakılmışlardır. İnançlardan dolayı vatanlarından çıkarılan ve canlarına kastedilen Müslümanların, barış&nbs; yapma yollarını sonuna kadar aradıkları halde barış yapmaya muvaffak olamadıklarını, yurtlarını ve canlarını korumak için kendileri ile savaşan müşriklere karşı son çare olarak savaşmalarına izin verildiğini görüyoruz. Bu hususta Yüce Allâh şöyle buyuruyor: أُ
ذِنَ
لِلَّذِينَ
يُقَاتَلُونَ
بِأَنَّهُمْ
ظُلِمُوا
وَإِنَّ
اللَّهَ
عَلَى
نَصْرِهِمْ
لَقَدِيرٌ .&nbs;
الَّذِينَ
أُخْرِجُوا
مِن
دِيَارِهِمْ
بِغَيْرِ
حَقٍّ إِلَّا
أَن
يَقُولُوا
رَبُّنَا
اللَّهُ
وَلَوْلَا
دَفْعُ
اللَّهِ
النَّاسَ
بَعْضَهُم
بِبَعْضٍ
لَّهُدِّمَتْ صَوَامِعُ
وَبِيَعٌ
وَصَلَوَاتٌ
وَمَسَاجِدُ
يُذْكَرُ
فِيهَا اسْمُ
اللَّهِ
كَثِيرًا
وَلَيَنصُرََ
نَّ اللَّهُ
مَن

يَنصُرُهُ
إِنَّ
اللَّهَ
لَقَوِيٌّ
عَزِيز "Kendilerine savaş açilan
Müslümanlara zulme uğramaları sebebiyle cihad için izin verildi. Şüphe
yok ki, Allâh'ın onlara yardım etmeye gücü yeter. Onlar haksız yere, sırf 'Rabbimiz
Allâh'tır' demelerinden dolayı yurtlarından çıkarılmış kimselerdir. Eğer Allâh'ın,
insanların bir kısmını bir kısmıyla defetmesi olmasaydı, içlerinde Allâh'ın adı
çok anılan manastırlar, kiliseler, havralar ve mescitler muhakkak yerle bir edilirlerdi.
Şüphesiz ki Allâh kendi dinine yardım edene mutlaka yardım eder. Şüphesiz ki
Allâh çok kuvvetlidir, mutlak güç sahibidir." (Hac, 22/39,40) Bu ayetlerden
ve Hz. Peygamber'in uygulamalarından anlıyoruz ki İslâm'da izin verilen savaş(cihad)
savunma savaşıdır. Çünkü İslâm'da barış esastır, öldürmek bir
yana hiçbir canının incitilmemesi İslâm'da genel prensiptir. Ayrıca inanç
hürriyeti vardır ve dinde zorlama da yoktur. İslâm dininde izin verilen savaştan maksat,
İslâm Dinini kabul etmeye zorlamak olmadığı gibi ülke coğrafyasını genişletmek,
ganimet elde etmek, başkalarının ekonomik değerlerine , gelir kaynaklarına el koymak ve
başkalarını üstünlük sağlamak gibi hususlar da değildir. Savaş’ın temel
amacı savunma ve dini tebliğ örevinin önündeki engelleri kaldırılmaktır.
Savşmak istemeyenlerle de savasılmaz. Yüce Allâh şöyile buyurur:
وَقَاتِلُواْ
فِي سَبِيلِ
اللّهِ
الَّذِينَ
يُقَاتِلُونَ
كُمْ وَلاَ
تَعْتَدُواْ
إِنَّ اللّهَ
لاَ يُحِبِّ
الْمُعْتَدِي
نَ.
وَاقْتُلُوهُ
مْ حَيْثُ
ثَقِفْتُمُوه
ُمْ
وَأَخْرِجُوه
هُم مِّنْ
حَيْثُ
أَخْرَجُوكُمْ
وَالْفِتْنَة
ُ أَشَدُّ
مِنَ
الْقَتْلِ
وَلاَ
تُقَاتِلُوهُ
مْ عِندَ

الْمَسْجِدِ
الْحَرَامِ
حَتَّى
يُقَاتِلُوكُ
ُمْ فِيهِ
فَإِن
قَاتَلُوكُمْ
فَاقْتُلُوهُ
مْ كَذَلِكَ
جَزَاء
الْكَافِرِين
َ فَإِنِ
انتَهَوْاْ
فَإِنَّ
اللّهَ
غَفُورٌ ر
َّحِيمٌ.
وَقَاتِلُوهُ
مْ حَتَّى لاَ
تَكُونَ
فِتْنَةٌ
وَيَكُونَ
الدِّينُ
لِلّهِ
فَإِنِ
انتَهَواْ
فَلاَ
عُدْوَانَ
إِلاَّ عَلَى
الظَّالِمِينَ "Sizinle savaşanlara karşı Allah yolunda siz de savaşın. Ancak aşırı gitmeyin.
Çünkü Allah aşırı gidenleri sevmez. Onları nerede yakalarsanız
öldürün. Sizi çıkarıları yerden (Mekke’den) siz de onları
çıkarın. Zulüm ve baskı adam öldürmekten daha ağırdır. Yalnız, Mescid-i
Haram yanında, onlar sizinle savaşmadıkça, siz de onlarla savaşmayın. Sizinle savaşırlarsa
(siz de onlarla savaşın) onları öldürün. Kâfirlerin cezası böyledir. Eğer
onlar (savaştan ve küfürden) vazgeççerlerse, (şunu iyi bilin ki) Allah çok
bağışlayandır, çok merhamet edendir. Hiçbir zulüm ve baskı kalmayınca ve
din yalnız Allah’ın oluncaya kadar onlarla savaşın. Onlar savaşmaya son verecek olurlarsa,
artık düşmanlık yalnız zalimlere karşıdır." (Bakara, 2/190-193). Bu ayetlerde de,
İslâm'da savaşın, savaşanlara karşı savaşmak, savaşmayanlarla savaşmamak,
savaşılacaksa Allâh yolunda yani insanlık adına savaşmak, savaşta aşırı gitmemek, karşı
taraf savaşa son verir ve haksızlıktan vazgeççerse Müslümanların da savaşa son
vermeleri ve düşmanlık etmemeleri gereği gibi çok önemli kayıtlara tabi
olduğu açıkça ifade edilmektedir. Böyelce İslâm dininin savaş değil barış
dini olduğu anlatılmış olmaktadır. Müslüman, kendisiyle; çevresi ve
bütün yaratıklarla barışık olan insandır. O, dinin emrettikleri şeyleri

yapar, yasak ettiği şeyleri yapmaz. Hak sahibine hakkını verir, düşmanlık yapmaz. İnsan diğer canlılar, fert ile toplum, beyaz ile siyah ve tüm insanlar arasında barışın sağlanması için çalışır çabalar. İslâm, sevgiye dayalı bir inançtır.

Bütün insanların barış içerisinde yaşamalarını ister. O kuru bir barış sloganıyla yetinmez, insanlığın mutluluğunu engelleyecek, huzurunu kaçıracak şeyleri de yasaklar. O, toplumda barışı sağlamak için gerekli bütün ön tedbirleri almıştır. Bu güne kadar insanlık İslâm'ın tesis etmek istediği barışa ulaşamamıştır. Burada sözü sevgili Peygamberimize bırakarak son verelim.

قَالَ
اللَّهُمَّ
أَنْتَ
السَّلَامُ
وَمِنْكَ
السَّلَامُ
تَبَارَكْتَ
يا ذَا
الْجَلَالِ
وَالْإِكْرَامِ “Allah'ım! sen barış ve esenliksin, barış ve esenliği de yalnız sen verirsin, Ey celâl ve ikram sahibi! Senin rahmet ve bereketin boldur."[\[2\]](#)

[\[1\]](#) Bu bölüm din İşleri Yüksek Kurulu Üyesi Ahmet ARPA tarafından hazırlanmıştır. [\[2\]](#) Müslim, Mesâcid ve Mevâziu's-Salât, 26,. I, 414. .

[islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeleri](#)